

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 157. szám
2021/11.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztőség (info@ekokolozsvar.ro):

Kerekes Edit,

Kismihály Boglárka,

Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2021. december 17.

Erdély kapujában: a Révi-szoros és a Zichy-cseppkőbarlang

Természetjárók, sziklamászók és barlangászok, no meg a kolozsvári EKE-ek egyik kedvenc kirándulóhelye a középkori Erdély kapuja: a vonatalagutak közé zárt Révi-szoros látványos barlangjaival és a hajdanvolt sóvámval, a Tündérvárral.

PÁL GYÖNGYI

A Körösfőn eredő Sebes-Körös a Bihar-hegység, a Királyerdő- és a Réz-hegység között tör utat magának. Szorosán a Sebesvár (Bologa) és Körösrév (Vadu Crișului) közötti kb. 48 km hosszú szűk völgyet értjük,

tűk és az egykori tűzrakások maradványai. A barlangból előkerültek barlangi medve, róka, farkas, denevér csontjai is. A barlang bejárása – amely körülbelül fél órát vesz igénybe – csak vezetővel lehetséges.

Következik a szorosok sorában a Révi-szoros, Sonkolyos és

ösvényen a sziklafalak alatt a barlanghoz. A peremen fából készült kis kilátó, innen csodaszép látvány nyílik a mészkőcsúcsokra, erdőkre, a folyómederre és a lezúduló vízesésre. A barlang bejárata előtt faházikó, oldalán a szoros turistaútjainak jelzéseivel, az útvonalak hosszával és a megtételükhöz szükséges idővel, ami ki-ki képességei és fizikai erőnléte szerint változhat. Jegyet válthatunk, és itt találjuk a túravezetőt, aki elkísér a barlangon. Bejáratánál márványtábla őrzi dr. Veress István, Karl Handl és Czárán Gyula nevét, az Erdélyi Kárpát-Egyesület által 1993-ban a barlang felfedezésének 90. évfordulójára. A környék híres természetbarát birtokosáról, Zichy Ödönről elnevezett barlangot 1905-ben avaták fel. Ő építtette a Sebes-Körös feletti hidat, a barlang közelében lévő menedékházat, egy holtelt és a vasúti megállót, hogy a cseppkőbarlang a látogatók számára könnyebben megközelíthető legyen. A feltárás során szinte valamennyi cseppkőformáció külön nevet kapott: Kőkoporsó, Kálvária, Fehér sas, Lótuszvirág, Földgömb. Külön érdekesség a két méter mély, kristálytiszt vízű tó, az ún. Szerelem tava és a Nagy csarnok. A barlangot részletesen először Czárán Gyula írta le kalauzsrúri az *Erdély* című folyóirat 1905. évfolyamának 1–2. számában.

A járatok 2,7 kilométer hosszúak, ám ebből csak 680 méter látogatható. A látogatókat vilnyvilágítás segíti, amit a barlangba vezető turistaúttal együtt 2006-ban európai uniós projekt segítségével újítottak fel. A jól kiépített barlangon korláttal el látott fémjárdák és lépcsők vezetnek végig, de vannak meredekebb, csúszósabb szakaszok is. Helyenként csak guggolva lehet továbbjutni a sziklák között, széles, magas termek egészen szűk kis résekkel váltakoznak. A látogatás kb. egy órát tart, de felejtethetetlen élményt nyújt. Néhol hallani a járatokban csörgedező Styx-patak hangos zúgását, amelynek vize a barlangból kilencméteres magasságból zúdul a Sebes-Körösbe, ez a csodálatos Révi-vízesés. A barlang összeköttetésben áll a révtízfalui Handl-barlanggal (Öreg-barlang), ezt 1912-ben vízfestéses módszerrel igazolták is, de még senkinek sem sikerült átjutni egyikből a másikba. Cseppkőalakzatait tekintve a Zichy-barlang a környék legszebbje, ionokkal telített, teljesen pormentes, párás levegője a légúti betegségekre gyógyító hatású.

Barlanglátogatás után a hídon áthaladva szemből, a Se-

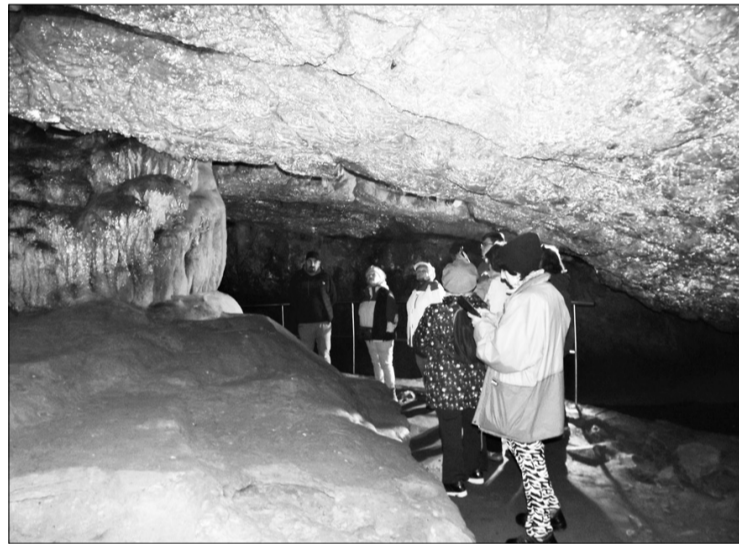
bes-Körös jobb partjáról is megcsodáljuk a vízesést. Áthaladunk figyelmesen egy rövidebb alagúton, majd elindulunk a sínek mellett a Tündérvár felé. A szorosban végzett ásások során ősemberek nyomaira bukkantak, eszközöket, temetkezési maradványokat találtak a bal oldali Két Püspök sziklagerincében, a Kecse- és Devence-barlangban, a jobb oldalon a Tündérvár barlangjában végeztek ásásokat.

A Révi-szoros nemcsak látványos, hanem történelmi szerepe is jelentős. A középkorban, amikor a Király-hágót még nem használták, ez volt Erdély kapuja. Az erdélyi sót, fát a Sebes-Körösön úsztatva szállították az alföldre, Körösrév település a szorosban lévő vámhelyről kapta nevét. Még a 13. században épült a sóvám, egy őrtorony, az ún. Tündérvár. A sziklafalba épült erős toronyhoz sziklába vájt lépcsőkön lehet feljutni, ablakiból jól látható a szoros. A vámként elszedett árut a közeli barlang száraz, széles szájánál tárolták. A 19. században főleg a kalotaszegiek szállítottak tutajon deszkát és zsindelet Nagyváradra.

Tovább haladunk a szorosban Körösrév irányába, a szoros kijáratánál levő hídon túl kellemes tisztás fogad, a jelzőtábla félórás utat jelez a Sebes-Körös bal partján a barlangig. Lombhullató erdőben haladunk, sok a borostyán, magasra kúszik a fatörzsekben, az aljnövényzet jelentős részét is ez teszi ki a moha és szederbokor mellett. Állatvi-

laga gazdag, hiúz is él itt, gyakori a foltos szalamandra. Az ösvényen szépen lehet haladni, nincs meredek emelkedő, csupán néhány szakaszon kell jobban figyelni, főleg nedves időben, de ott sziklába rögzített láncok segítenek kapaszkodni. Eljutunk az egykori menedékház megrongálódott, romos állapotú épületéig, dolgoznak a felújításán. Ismét a barlangnál vagyunk, a jobb oldalon folytatjuk utunkat Vársonkolyos irányába, a vasúti sínek melletti ösvényen. Elhaladunk egy hatalmas sziklatömb mellett, tetején a Kereszt-kilátó. Az ösvény kikerüli az alagutat és a Sebes-Körös partján halad, túloldalt a Szürke Falak nevű sziklás oldalt csodálhatjuk meg. Az ösvény az alagút kijáratához vezet, egy darabig még a sínek mellett, majd eltávolodik a vasúttól, és egy füves úton, a folyóparton a vársonkolyosi híddhoz jutunk, innen már látni a vonatállomást. Kicsit megpihenünk egy teraszon, tíz perc alatt az állomáson vagyunk, nemsokára érkezik a vonatunk és hazautazunk Kolozsvárra.

Az 1955-ben természetvédelmi területnek nyilvánított sziklaszoros a természetjárók, sziklamászók és barlangászok kedvenc kirándulóhelye lett. Körösrévről és Vársonkolyosról számos túraútvonal vezet a gerincekre, a kilátókhoz és a környező barlangokhoz, a vadvízi evezés szerelmeseinek kajak- és raftingtúra, a merészebb mászóknak vasalt út, via ferrata áll a rendelkezésére.

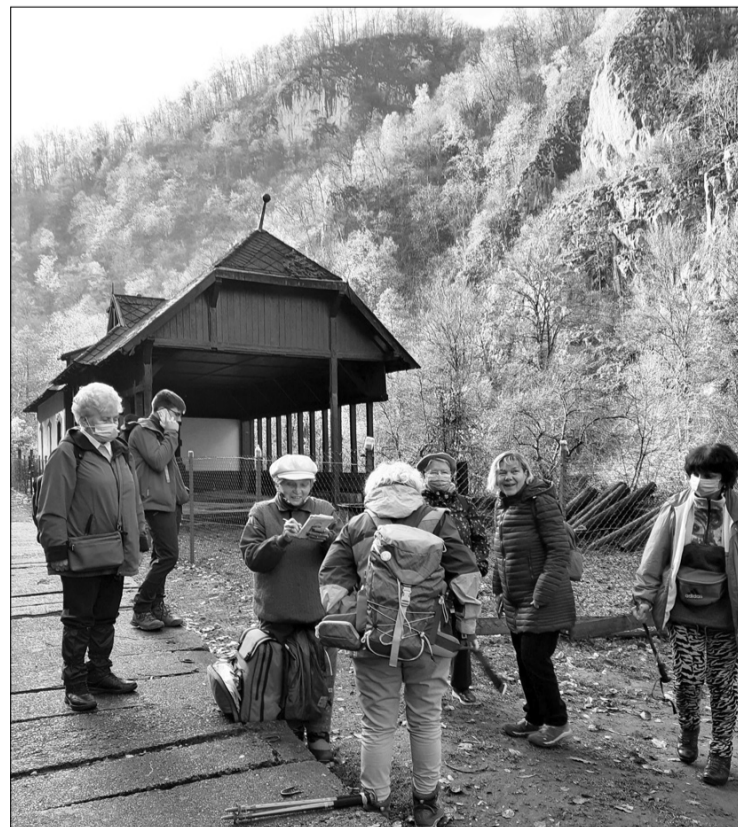
A Zichy-cseppkőbarlangban

amely átvágja az Erdélyi-sziget-hegység északi részét, és hártárt képez északon a Meszes- és Réz-hegység, délen a Vlegyásza- és a Királyerdő-hegységek között. Bánffyhunad után a Sebes-Körösnek kemény kristályos kőzeteket kell átvágnia, így Sebesvár és Kissebes (Poieni) között 3 km-en létrehozta az első szorost, majd több rövidet Kissebestől Csucsáig, Feketétől (Negreni) Királyhágóig (Bucea). Ezután a folyó mészkőrétegekbe hatol, innen a völgy szurdokvölgyjellegűvé lesz, felbukkannak a karsztjelenségek is. Festői vidékek a mellékfolyók – Jád, Ökrök, Barátka, Mísid – völgyei is. Bánlakától (Bálnaca) Vársonkolyosig (Șuncuiuș) vad szurdokban kanyarog a folyó hatalmas kanyarral, ez a Vársonkolyosi-szoros vagy Körös-kanyar, bal oldalán a híres Nagy Magyar-barlang és a Szelek barlangja, 50 km hosszú járataival Közép-Európa egyik leghosszabb zárt barlangja, a Kolozsvári Amatőr Barlangász Klub gondnokságához tartozik. Látogatása csak előzetes egyeztetés nyomán, idegenvezetővel lehetséges. A Nagy Magyar-barlangnál (hossza 250 méter) találjuk a bihari karsztvidék egyik legnagyobb bejárati nyílását (magassága 27, szélessége 42 méter). A hely már az őskorban is lakott volt, ezt bizonyítják az itt talált kőedények, szerszámok, varró-

Körösrév között. A Sebes-Körös szorosaként emlegetett csodálatos szurdokvölgy a kolozsvári EKE-ek egyik kedvenc kirándulóhelye. November első szombatján ide kirándulunk Kovács D. Zsuzsa túraszervezővel. Előző éjszaka esett az eső, s bár reggelre elcsendesedett, a levegő ködös, párák maradt. A vonatállomáson találkozzunk, személyvonattal utazunk a Révi-szorosban lévő állomásig. Szucság után derülni kezd az ég, előbb csak kis kék folt látszik, aztán eltűnnek a felhők és Bánffyhunadnál már ragyogó napsütésben köszöntjük a vonat ablakából az öreg Vlegyászt. Innen a Sebes-Körös partján halad a vasútvonal, szebbnél szebb tájakat hagyunk magunk mögött, Vársonkolyos után a vonat bedöcög a Révi-szorosba, áthalad egy alagúton és 10 órára megérkezünk a Zichy-barlang melletti állomásra.

A Révi-szorosban a Sebes-Körös útja öt kilométeren keresztül mészkőszirtok között halad. A folyó mellett csak keskeny út fért el, ennek helyén kanyarog 1870-től a Nagyvárad–Kolozsvár vasútvonal, amely néhol annyira szűk, hogy a síneken kell gyalogni, két alagúton is áthaladva. A Révi-szoros magas sziklaszirtjeit csak a jelzett turistaösvényeken, a barlangokat gyalogosan lehet bejárni.

A vasútállomás régi épülete mellett híd vezet át a Sebes-Körös felett, jobbra fordulunk az

Megérkezünk a Révi-szorosba

Túrázás, futás, bringázás a Yuppi táborért

Az idei különleges Swimathon adománygyűjtő akcióba a kolozsvári EKE-vel is bekapcsolódunk, hogy az onkológiai és autoimmun betegséggel küzdő gyerekek ingyenes élményterápiás táboroztatásért mozgásra és adakozásra buzdítsuk a kirándulótársadalmat. Saját támogatóinkat is felkerestük, hogy a Yuppi Camp példaértékű missziójához járuljanak hozzá, így eredményként sikerült elérni (sőt túl is lépni) a 15 ezer lejes célt, amit a kampány szervezője, a Kolozsvári Közösségi Alapítvány megdupláz, így a Yuppi kétszeres támogatásban részesül.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Talán kevesen tudják, hogy a kolozsvári EKE már évek óta támogatja a Yuppi Táboroztatás Egyesületet a teljesítménytúrák részvételi adományaiból származó összeg 5%-ával és a síversek bevételének 10%-ával. Az ötlet Branea Róbert titkárunk fejéből pattant ki, aki néhány éve véletlenül olvasott egy interjút a táboroztatás ügyvezető elnökével, László Zsuzsával. Robi akkor hallott először a Yuppiról és az egyesület hiánypótló missziójáról, és úgy gondolta, hogy valamilyen módon az EKE-nek is hozzá kell járulnia a beteg gyerekek ingyenes táboroztatásához, akiknek önhibájukon kívül nincs lehetőségük részt venni az EKE szabadidős tevékenységeiben. Azóta jó kapcsolat alakult ki a két egyesület között, a Yuppi önkéntesei néhányszor segítettek a teljesítménytúráinkon.

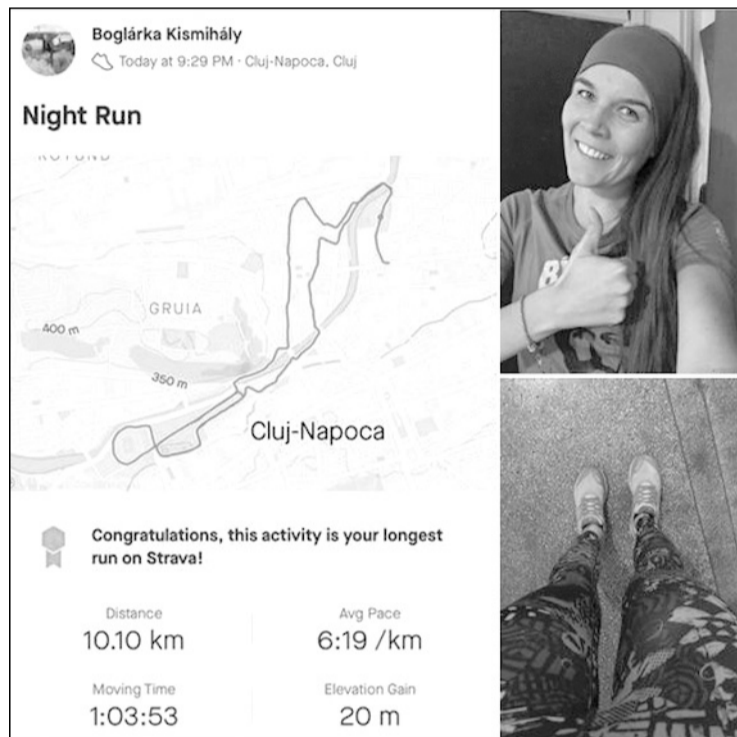
A Yuppi Camp csodavilága

A Yuppi tábor 2011-ben hozták létre lelkes erdélyi fiatalok, hogy hatékony, kiegészítő terápiát nyújtson a krónikus (onkológiai és autoimmun) betegséggel élő gyermekek és kamaszok számára. A Yuppi tábor modellje a magyarországi terápiás Bátor Tábor volt. A Yuppi jelmondata szerint minden gyereknek jár a felhőtlen gyermekkor, élményterápiás táborokban próbálják a gyerekekkel és családtagjaikkal elfeledtetni a mindennapok kihívásait, és változatos programkínálatukkal vidámságot, mosolyt csempésznek nehézséggel teli életükbe. Evezésben, falmászásban, kézművességben, íjászatban és egyéb izgalmas tevékenységekben is kipróbálhatják ügyességüket a kis hősök, a sikerélmény hozzájárul testi-lelki épülésükhöz. A Yuppi idén ünnepli a 10. születésnapját, így egész évben változatos programokkal készültek a szervezők, a nyári családi táborok és az őszi családi hétvége mellett online programokkal is előrukkoltak. Az elmúlt 10 évben több száz gyereket és tinit repítettek a Yuppi csodavilágába a mezősályi táborozóhelyen, a családi táborokban pedig a gyerekek szülei is megtapasztalhatták, hogy nem kell egyedül cipelniük a betegség terhét, számukra is igazi feltöltődést jelentett néhány napra kiszakadni a hétköznapokból. Augusztusban jómagam is megízlelhettem a csodát önkéntesként a második családi táborban, így még közelebb került szívemhez a Yuppi.

Swimathon civil szervezetekért

„Swim... micsoda?” – kérdezhették sokan az idegen csendű szó láttán. A Swimathon

egy úszóesemény köré épülő adománygyűjtő akció helyi közösségi projektek számára, amelynek résztvevői

Az alig néhány fokok őszi esték sem riasztottak el a szaladástól

pénzt gyűjtenek a fontosnak tartott tervekre. Idén a járványügyi korlátozások miatt a Swimathon 11 #ONG Help! rendezvényt nem lehetett a hagyományos módon, uszodákban megszervezni, így azok is lehetőséget kaptak bekapcsolódni, akik nem tudnak úszni, hiszen kivételes módon bárki szaladhatott, túrázhatott, tekerhetett, táncolhatott, vagy egyéb szárazföldi sportot gyakorolhatott az általa támogatott egyesületért. A 2020-as és 2021-es év a civil szervezeteket is nehézségek elé állította, ezért az idei adománygyűjtő kampányban nem kifejezetten civil projektekre, hanem a szervezetek, egyesületek működésének fenntartására gyűjtöttek. „De hogyan lehet pénzt gyűjteni azzal, ha minden este szaladsz 5 km-t?” – érkezhett azonnal teljesen jogosan a következő kérdés.

Adománygyűjtés késő esti szaladással, tekeréssel és Jókával

A kampányt szervező Kolozsvári Közösségi Alapítvány honlapján felsorakoztatta az adománygyűjtésben részt vevő 15 civil szervezetet, megjelölve a kitűzött célösszeget. A cél minden esetben az volt, hogy összegyűljön a megjelölt összeg, hiszen ha ez megvalósult, a közösségi alapítvány megduplázta az összeget az illető egyesület számára. Néhány társammal együtt úgy döntöttünk, hogy a Yuppi fogjuk támogatni, regisztráltunk hát a platformon, megjelölve a választott sportágat, és befizetve a nevezési díjat, amit a Yuppi

összegéhez írtak jóvá. Ezután mindennap felhúztuk a futócipőt, a túrabakancsot, vagy elővettük a biciklit, hogy teljesítsük a képességeinkhez mért távot, majd erről bejegyzést osztottunk meg a közösségi médiában, hogy ismerőseink is értesüljenek a kampányról és példánkkal adományozásra buzdítsuk őket. Tehát önmagában attól, hogy leszaladtam 7-10 km-t, a Yuppi számláján nem nőtt az összeg minden megtett km

után, viszont ha ismerőseim figyelmét sikerült megfogadnom és adományoztak is, egyre közelebb kerültünk a célhoz.

Tudtam, hogy csak egyfajta sport gyakorlása nagyon megterhelő lenne jelenlegi kondíciómmal, így a szaladás mellett túrázást és kerékpározást is bevállaltam. A legnagyobb kihívást természetesen a futás jelentette, utoljára 2017-ben futottam le a váltómaraton (kb. 10 km), így néha erős akarat kellett hozzá, hogy este 10 után, fáradtan hazaérve felhúzzam a futócipőt és kimenjek szaladni a néhány fokok őszi éjszakába. Az EKE-n belül más módszerekkel próbáltuk megszólítani az embereket: körleveleket küldtünk a teljesítménytúrák résztvevőinek, és támogatóink figyelmét is felhívtuk az akcióra, akik cégen keresztül adományozhattak a Yuppinnak. Branea Robi is úgy döntött, csatlakozik a kampányhoz, így mindennap többtucatnyi kilométert teker le a Yuppierért, igazán nagy kihívásként pedig bevállalta a Jókai-teljesítménytúra gyalogos 55 km-es változatát, amit teljesen egyedül sikeresen véghezvitt. Az eredmény minden várakozásunkat felülmúlta: rengeteg ismerősünket sikerült megszólítanunk és több cég is adományozott, az összegyűlt pénz nemcsak elérte, hanem meg is haladta a kitűzött célt, így kb. 18 ezer lej dupláját fogja megkapni a Yuppi, hogy élményterápiás táborai 2022-ben is mosolyt csalhasson az autoimmun és onkológiai betegséggel küzdő gyerekek arcára.

Decemberi bakancslista

- **December 1. (szerda):** Hagományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **December 4. (szombat):** Mikulás-túra Désen. Reggel látogatás a dési mozdonymúzeumban, majd a déscicchegyi Transilvania Kempingben találkozunk a dési túratársakkal, közös séta a környéken, utána Mikulás-járás és közös ebéd a kemping területén. Utazás mikrobusszal, indulás 7.30-kor a Fliptől. Részletek és jelentkezés a honlapon. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.
- **December 5. (vasárnap):** Mikulás-túra a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.
- **December 7. (kedd):** Buszos kirándulás Marosvásárhelyre a IX. EKEArt fotóbiennáléra (Bernády-ház galériája), további látványosságok. Utazás busszal, előzetes bejelentkezés kötelező. Részletek a honlapon. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.
- **December 8. (szerda):** Hagományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **December 11. (szombat):** Nemzetközi hegy nap kiskocsikkal: Rekető – Izsár – Pape – Hidegszamos Üzem (16 km, 700 m szintkülönbség, menetidő 6 óra). Szervező: Kiss János. Bejelentkezni telefonon. ♦ Gyalogtúra a szászfenesi Leányvárhoz, két útvonalon. Leányvár – Tótfalusi-hágó – Gorbó-gerinc (15 km) vagy Leányvár – Tótfalusi-hágó – Szászfenes (10 km). Találkozás 9.30 órakor az M21-es autóbusz Bucium utcai megállójában (autóbusz 9.40 órakor indul). Szervezők: Csorba Anna (15 km) és Pál Gyöngyi (10 km).
- **December 11–12. (szombat–vasárnap):** Hunyad megyei látványosságok nyomában. A kétnapos buszos kiránduláson a következő történelmi jelentőségű helyszíneket fedezzük fel: Soborsin, királyi kastély és múzeum, Déva vára, Vajdahunyad vára, Óraljaboldogfalva, református templom, Kolcvár, Malomvízsuszszény, a Kendeffy család által építtetett 14. századi kápolna, Sarmisegethuza (dák erődítmény), Demus, Szent Miklós-templom, Zeykfalva, Istenszülő elszenderedése templom. Előzetes bejelentkezés online vagy telefonon az ügyfélszolgálati irodánál. Részletek a honlapon. Szervező: Szima Márton.
- **December 15. (szerda):** Hagományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **December 18. (szombat):** Hagományos borforraló túra a Bácsi-torokban (10 km). Találkozás 9 órakor a Törökvágás tetején, a falumúzeum előtt. Szervező: Szilágyi András.
- **December 19. (vasárnap):** Gyalogtúra: Nádasszentmihály – Nagyszegű-bérc – Kék Lagúna – Egeres, vasútállomás (19 km). Találkozás 9 órakor a Beta távolsági-autóbusz-állomáson. Minden könnyű erdei sétat szeretőt szívesen látunk. Bejelentkezni a honlapon vagy Facebookon. Szervező: Szima Márton.
- **December 22. (szerda):** Hagományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.
- **December 26. (vasárnap):** Karácsonyi séta a Sáros-bükben (15 km, 250 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor az M16-os (40-es) autóbusz román opera melletti megállójában. Szervező: Kiss János.
- **December 29. (szerda):** Hagományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Figyelem!** Mindenkit megkérünk, hogy a túrákon tartsa be a közegészségügyi óvintézkedéseket, valamint a hatóságok és egészségügyi szervek utasításait! Mivel járványügyi szempontból az elkövetkezendő időszakot is a bizonytalanság fogja jellemezni, és bármikor életbe léphetnek újabb korlátozások, a változtatás vagy a túrák lemondásának jogát mindvégig fenntartjuk. Emellett minden túrára szükséges előre bejelentkezni a túravezetőknél vagy a honlapon közzétett online űrlap kitöltése által.

Ügyfélszolgálat

Hétfőtől péntekig 10–16 óra között (Kolozsvár, Magyar/1989. december 21. utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka (0771-535848). Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon (www.ekekolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvár 1891).

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Csorba Anna 0740-407652
Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Kiss János 0364-807639
Pál Gyöngyi 0742-373546
Szabó János 0757-220682
Szilágyi András 0742-625130
Szima Márton 0766-703575
Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Titkár: Branea Róbert 0723-400496
Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848

Rendezvényeire minden érdeklődőt szeretettel vár az EKE – Kolozsvár 1891!